

Innspill til høring av Handlingsprogram for fylkesveger og kollektivtransport 2017-2020

Sak: 9/2016

Saksbehandler: Askim kommune v/Sølve Bjørkevoll og Trøgstad kommune v/Marit L. Haakaas

Forslag til vedtak:

Indre Østfold Regionråd beklager at handlingsprogrammets forslag til prioriteringer i liten grad kommer vår region til del. Vi ønsker et særlig fokus på trafiksikkerhet, og spesielt tiltak for de myke trafikantene. Indre Østfold regionråd ber Østfold fylkeskommune om i særdeleshet å prioritere følgende:

1. Tverrforbindelsene i fylket bør få økt prioritering og oppgraderes for å få en standard som ivaretar hensynet både til biltrafikk og myke trafikanter.
2. Gang- og sykkelveier må bygges inn til kollektivknutepunkt og skoler for å øke andelen syklende og minske biltrafikk og parkeringsbehov.
3. Kollektivknutepunktene i Indre Østfold, særskilt i Askim og Mysen, må prioriteres tidlig i planperioden slik at man ivaretar både tilbringertjenestene, bil- og sykkelparkering.
4. Flexx-tilbudet og matebusser fra boligområder til kollektivknutepunktene må videreutvikles.
5. Fleksible billetteringssystemer på tvers av fylkene bør prioriteres. Østfold bør kunne samarbeide med Ruter for å få Indre Østfold knyttet til Ruter sitt billettsystem.

Bakgrunn:

I brev datert 7.03.2016 fra Østfold fylkeskommune (ØFK) har kommunene i Østfold fått Handlingsprogram for fylkesveger og kollektivtransport 2017-2020 til uttalelse.

Regional transportplan (RTP) for Østfold mot 2050 tar utgangspunkt i fylkesplanens mål og strategier for levekår/folkehelse, verdiskaping og miljø, og er det overordnende dokumentet som handlingsprogrammet bygger på. Handlingsprogrammet i planen skal rulleres hvert år, og omhandler fylkesveger, trafiksikkerhet, gående og syklende, samt kollektivtrafikk. Høringsforslaget er utarbeidet av Østfold fylkeskommune og Statens vegvesen.

Indre Østfold regionråd ønsker å gi en høringsuttalelse samlet for regionen. I tillegg vi flere av kommunene gi selvstendige høringsuttalelser.

Saksopplysninger:

Regional transportplans målsettinger, føringer, strategier og indikatorer er lagt til grunn i handlingsprogrammet som nå er på høring, og det bygger videre på handlingsprogrammet for 2016-2019. Det er tatt hensyn til innspill, politiske vedtak og føringer, samt fylkeskommunens vedtatte budsjetter for 2016 og økonomiplan 2016-19.

Fylkeskommunen har formulert delmål over følgende tema:

1. Reduserte avstandskostnader
2. Fremkommelighet
3. 0-visjonen
4. Klima
5. Universell utforming (UU)

1. Reduserte avstandskostnader og 2. Fremkommelighet

For Indre Østfold er det særlig framkommelighet og kontakt mellom fylkets delregioner og kommunene som vektlegges. Dette tenkes oppnådd ved å satse på oppgradering av eksisterende infrastruktur. Betydelig oppgradering av tverrforbindelsene Fv 120 og Fv 114/115 nevnes spesielt. Det må i denne forbindelse nevnes at RV22/111 er statlige veier og derfor ikke er omtalt i handlingsprogrammet. For øvrig er det satsingen i Nedre Glommaregionen som preger disse delmålene.

3. 0-visjonen

Målet om bedret trafikksikkerhet og NPTs målsetting om å halvere antall drepte og hardt skadde innen 2023 setter også store krav til fylkeskommunen som stor veieier.

I handlingsprogramsammenheng krever dette at tiltak i alle kategorier tilfredsstiller krav til sikkerhetsmessig utforming slik at ønskede virkninger kan sannsynliggjøres gjennom investeringsprofilen.

4. Klima

Dette delmålet forutsetter en 10% CO₂- reduksjon i 2023 i forhold til 2005-nivået. Det er dessuten nasjonale mål for svevestøv, støy og sårbarhet i forhold til klimaendringer. I handlingsprogrammet er det utfordringen i bykommunene som omtales.

5. Universell utforming(UU)

Her er det lovregulerte krav, og det arbeides med å utvikle planer for oppgradering av de viktigste og mest sentrale holdeplassene.

I RTP for Østfold fram til 2050 er det konkretisert noen oppgaver som skal gis prioritet. For programperioden frem til 2019 er det anført som særlig viktig å;

- Snu utviklingen med forfall på fylkesvegnettet med spesielt fokus på kritiske bruer
- Utbedre ulykkespunkter, samt prioritere tiltak for elever uten fri skoleskyss
- Bidra til å utvikle og gjennomføre transportpakker for å øke andelen som går, sykler og reiser kollektivt
- Utbedre tilførselsveger med prioritet på tverrforbindelsene og legge til rette for kollektivbetjening av nytt fylkessykehus på Kalnes

I tillegg har fylkeskommunens politiske organer gitt bestillinger/føringer om å vurdere tiltak på følgende områder:

- Ordning for tilskudd til ordinære GS-prosjekter der kommuner tar ansvar for utbyggingen
- Oppfølging av vedlikeholdsetterslep på fylkesveier
- Håndtering av merverdiavgift når private aktører sørger for fylkeskommunal infrastruktur med enklere og billigere løsninger for gående og syklende
- Omklassifisering av enkelte fylkesveier til riksveier
- Knutepunkt for kollektivtrafikken og tilleggsområder
- Øke markedsføringstiltak for kollektiv i Østfold
- Videreutvikling av Glommaringen
- Etablering av sykkelparkering ved kollektivknutepunkter
- Oppfølging av satsingene på tverrforbindelser, ringrute og buss til Kalnes
- Fortgang i rehabilitering av Kjøkkøysund bru m/gang- og sykkelløsning
- Gang- og sykkelløsning langs fv 108 på Hvaler
- Følge opp revidert bruprogram med låneopptak. Renter og avdrag finansieres med omdisponering av midler til bruene
- Etablering av informasjonsknutepunkt for samferdsel, vei og kollektiv i Østfold
- Videreutvikling av ordningen med forenklede sykkelstier og raskere fremdrift fra vedtak til realisering. Prosjekter som kan realiseres raskt prioriteres
- Gjennomføring av forkjørregulering på fylkesveinettet

I høringsens kapittel 3 er det en oversikt over hva som faktisk er utført av tiltak innenfor de ulike satsingsområdene, og under har vi en kort oversikt over de tiltak som kan ha innvirkning for Indre Østfold:

1. Riksveier.

E18 gjennom Østfold er regionens viktigste veiforbindelsene til utlandet og har høy prioritet i RTP. Arbeidet med de siste delene av E18 gjennom Østfold er nå under utbygging, og sommeren 2017 skal ny E18 gjennom Østfold være ferdigstilt.

På tverrforbindelsen RV111/22 vises det til at det gjennomføres løpende vedlikehold og at det ble bygget ei ny bru i Rakkestad (Lille Ruds bru).

Riksveier er et statlig ansvar, og fylkeskommunens innsats er kun å arbeide med påvirkning av statlige myndigheter.

2. Fylkesveier.

Dagens situasjon med et synlig forfall er et resultat av tidligere prioriteringer, derfor er det å opprettholde dagens standard på vedlikehold og snu utviklingen med et forfall på fylkesveinettet høyt prioritert, med spesielt fokus på kritiske broer. Det vises for øvrig til løpende vedlikehold og forsterkninger, og en del større og mindre utbedringer for økt trafikksikkerhet. Det er ikke spesifisert hvor utbedringene har skjedd, og vi har ikke oversikt over eventuelle lokale tiltak av mindre omfang.

Tverrforbindelsene er tidligere prioritert, og Fylkestinget har vedtatt fremtidsstrategi for tverrforbindelsene mellom E6 og E18. Det er satt i gang noe utbedringsarbeid og det arbeides med reguleringsplaner for deler av strekningene Fv 120 Moss – Elvestad og Fv 115/114 Askim – Grålum.

Ulykkespunkter har et kontinuerlig fokus og Statens vegvesen gjennomfører årlig vurdering av alle registrerte ulykker og inspeksjon av vegnettet. Som følge av dette utfører Statens vegvesen større og mindre utbedringer som for eksempel ombygging av veg, redusert hastighet, fartsdumper, opphøyde gangfelt og forsterket belysning.

3. Tilrettelegging for gående og syklende.

Gjennom sykkelbyprosjekter samarbeidet Østfold fylkeskommune, Statens vegvesen og de ulike kommunene om å tilrettelegge for syklende. Det er i dag sykkelby i Nedre Glomma, Moss - Rygge og nylig også i Askim - Mysen. Samarbeidet gjør det mulig å se på sammenhengende sykkelstrekninger på tvers av riks-, fylkes- og kommunale veier.

Fokuset ligger på å fremme bruk av sykkel til og fra arbeid og trafikksikre gang- og sykkelveier til skolene. Utenfor skoleområdene er det prioritert å få til sammenhengende ruter for å skape en reell mulighet til å bruke sykkel. Det er satt ned en arbeidsgruppe i fylkeskommunen bestående av administrasjon, fagfolk og politikere som skal se på mulighetene for å få til enklere og billigere løsninger for syklende. I tillegg skal gruppen foreslå samarbeidsordninger med kommunene for en økt tilrettelegging for syklende og gående.

4. Kollektivtransport.

Prioriterte oppfølgingsområder i RTP er blant annet å bedre fremkommeligheten for kollektivtrafikken og legge forholdene til rette for gående og syklende, samt å øke andelen av kollektivreisende ved å legge til rette for et bedre kollektivtilbud. Kollektivtilbudet blir løpende vurdert og justert ut i fra politiske føringer og markedsbehov.

Markedet for pendlerreiser har prioritet i utarbeidelse av kollektivtilbudet. I sammenheng med åpningen av fylkessykehuset på Kalnes er det opprettet mange nye pendlertilbud. Det er prioritert å legge til rette for et kollektivtilbud i hele fylket, og dette har vært bakgrunnen for utvidelse og videreutvikling av Flexx-tilbudet rundt om i fylket.

5. Jernbane.

I funksjon av å ha sekretariatsansvar for Jernbaneforum Øst har ØFK planlagt og gjennomført flere regionale jernbanekonferanser i perioden, og jobber aktivt for å påvirke Stortinget og sentrale politikere for å skaffe midler til planlegging og utbygging av Østfoldbanen. ØFK arbeider blant annet gjennom GO-samarbeidet (Göteborg/Oslo) for at strekningen mellom Halden og Öxnered i Sverige skal bygges ut til dobbeltspor.

Østfoldbanen betjener samtlige regioner og byer i Østfold og er mellom Ski og Sarpsborg delt i Østre og Vestre linje. Begge banestrekningene har for liten kapasitet på infrastrukturen, og regulariteten er til tider for dårlig og reisetiden er for lang. Målet er at Østfold skal ha et effektivt, tilgjengelig og driftssikkert jernbanenett med høy kapasitet for gods- og passasjertrafikk. Østfold fylkeskommune jobber på ulike måter for å sikre midler og prioritering av Østfoldbanen.

I 2014 bestilte Samferdselsdepartementet konseptvalgutredning (KVU) på forbindelsen mellom Østre linje og Oslo. Fylkestinget i Østfold fylkeskommune sluttet seg i 2015 til KVUens konsept 1 med planskilt forbindelse mellom Østre og Vestre linje sør for Ski stasjon. Konseptet er også anbefalt av Jernbaneverket. Østfoldbanens østre linje er Jernbaneverkets erfaringsstrekning for det nye felles europeiske signalsystemet ERTMS, og i 2015 kom banen i ordinær drift som landets første med det nye systemet. I 2014 ble stasjonene Kråkstad, Tomter, Spydeberg, Askim og Mysen oppgradert av Jernbaneverket.

6. Trafikksikkerhet.

Dette er et satsingsområde, og kommunen oppfordres til å inngå forpliktende avtale om systematisk trafikksikkerhetsarbeid gjennom konseptet «Trafikksikker kommune».

Trafikksikkerhet i forbindelse med skolevei/skolekryss er høyt prioritert i RTP, og Fylkestrafikksikkerhetsutvalget (FTU) har i 2015 bevilget 6,3 mill. kr. i tilskudd til kommunene til sikring av skoleveger. Kommunene har også fått et foreløpig tilsagn om tilskudd på 12,8 mill. kr. for perioden 2016-2018. I spørsmål om særlig trafikkfarlig skoleveg gir FTU råd og anbefalinger til fylkeskommunen og kommunene.

Vurdering:

Årets rullering har som tidligere rulleringer størst vekt på regionen Nedre Glomma og Mosseregionen. Vi har forståelse for at dette er viktig, men mener likevel at Indre Østfold bør omtales og prioriteres i noe større grad enn hva som er tilfelle i høringen. I oversikten over forslag til investeringsprogram for 2017 er det så vidt vi kan registrere ingen prosjekter i Indre Østfold, med mindre noen av de generelle oppgraderingen kan gi noen midler til regionen. Det foreslåtte investeringsprogrammet viser uansett at rammene for drift og vedlikehold av fylkesvegnettet ikke er tilstrekkelige til å ta igjen vedlikeholdsetterslepet.

Kommunene i vårt distrikt sender høringsinnspill hvert år, men føler vel i mange tilfelle at man gjentar mye år etter år uten at man får særlig gjennomslag i den vedtatt plan.

Veier

Veistandarden på våre riks- og fylkesveier bør ha høy prioritet. Selv om riksveiene ikke er fylkeskommunens ansvarsområde er det viktig at de bruker sine kanaler for å påvirke beslutninger også her.

Fylkesveiene er jevnt over dårlige med mange svinger, dårlig dekke og smal veibane. Dette innebærer en fare både for kjøretøy og ikke minst for gående og syklende. Det må prioriteres økte ressurser i hele handlingsplanperioden til veivedlikehold for å sikre optimal drift og ivaretagelse av vegkapitalen.

Regionen er særlig opptatt av at vi har tilfredsstillende tverrforbindelser i fylket, og vi mener det må settes av årlige midler for igangsetting og gjennomføring av oppgradering av disse.

Gang- og sykkelveier må fortsatt ha et særlig fokus, og behovet for å prioritere utbygging langs fylkesveger er stort. Vi anmoder Østfold fylkeskommune om å prioritere dette.

Kollektivtilbud

Kollektivtilbudet i Indre Østfold er forholdsvis dårlig utbygd utenom byene. FLEXX for bestillingstrafikk og matebusser fra boligområdene til kollektivknutepunktene (tog og buss) må videreutvikles og utvides så tidlig som mulig i handlingsplanperioden. Dette er særlig aktuelt i Indre Østfold etter at flere stoppested langs Østfoldbanens Østre Linje ble nedlagt.

Vi anser også at man bør se på muligheten for mer fleksible billettsystemer. Indre Østfold har mye av sin kollektivtransport rettet mot Osloområdet, og det er på høy tid at Østfold kollektivtrafikk samarbeider med Ruter slik at våre kommuner kan tilsluttes Ruter sitt billettsystem. I dag er det bare Trøgstad som har dette tilbudet i vår region.

Knutepunktutviklingen ved jernbanestasjonene, særlig i Askim og Mysen, må prioriteres tidlig i handlingsplanperioden. Dette gjelder både buss og tog, samt parkeringsmulighetene for pendlere.